

A matematika alapjai, 4. óra

1. Igaz vagy hamis?

- a) $x \in y \in z \Rightarrow x \in z$;   b) $x \in y \subseteq z \Rightarrow x \in z$;   c) $x \subseteq y \in z \Rightarrow x \in z$;   d) $x \subseteq y \subseteq z \Rightarrow x \in z$;
e) $x \in y \in z \Rightarrow x \subseteq z$;   f) $x \in y \subseteq z \Rightarrow x \subseteq z$;   g) $x \subseteq y \in z \Rightarrow x \subseteq z$;   h) $x \subseteq y \subseteq z \Rightarrow x \subseteq z$.

Definíció: Ha A halmaz, $\mathcal{P}(A) = \{X : X \subseteq A\}$ az A *hatványhalmaza* (azaz $\mathcal{P}(A)$ az A részhalmazainak a halmaza).

2. Legyen A egy véges, n elemű halmaz. Hány eleme van $\mathcal{P}(A)$ -nak?

3. Egy H halmazra legyen $\mathcal{P}^1(H) = \mathcal{P}(H)$, és legyen $\mathcal{P}^k(H) = \mathcal{P}(\mathcal{P}^{k-1}(H))$.

a) Micsoda $\mathcal{P}(\emptyset)$? És $\mathcal{P}(\{\emptyset\})$? És $\mathcal{P}^3(\emptyset)$?

b) Hány eleme van $\mathcal{P}^n(\emptyset)$ -nek?

4*. **Cantor-tétel.** Mutassuk meg, hogy tetszőleges (esetleg végtelen) X halmazra $|X| < |\mathcal{P}(X)|$.

5. Hányféleképpen tudod bizonyítani eddig, hogy a valós számok halmaza nem megszámlálható (avagy $c > \aleph_0$)?

6. Van-e a c -nél nagyobb számosság? Tudsz konkrétan olyan halmazt mutatni, aminek nagyobb a számossága, mint $\mathbb{R}$ -nek? És annál is nagyobbbat? Vajon van olyan, hogy legnagyobb számosság?

„**Definíció:**” Az $\aleph_0$ -nál nagyobb számosságok közül a legkisebbet $\aleph_1$ -nek nevezzük. Hasonlóan, az $\aleph_n$ számosság az a legkisebb számosság, ami nagyobb $\aleph_{n-1}$ -nél¹.

7. Mit tudunk $\aleph_1$ és c viszonyáról ($=, \leq, \geq, <, >, \dots$)?

8. Mutasd meg, hogy csak megszámlálható sok diszjunkt körlapot lehet elhelyezni a síkon.

9. Mutassuk meg, hogy nem lehet lefedni a síkot c -nél kevesebb egyenessel.

10. Hány véges részhalmaza van $\mathbb{N}$ -nek?

Kiegészítő feladatok.

11. a) Hány diszjunkt O betűt lehet leírni a síkra, ha ugyanakkorák? És ha különböző méretűek is lehetnek?

b*) És T betűt?

12. Mutasd meg, hogy a síkon több mint kontinuum sok konvex részhalmaz van.

---

¹Egyáltalán nem nyilvánvaló, hogy ez a definíció értelmes. Például annak sincs értelme, hogy „a 2-nél nagyobb valós számok közül a legkisebb”. Belátható azonban, hogy a végtelen számosságokra a fenti definíció értelmes (de ettől eltekintünk ebben a kurzusban).